

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 12. august 2019
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Line Herbæk Larsen
Sagsnr.: 2019-0030-2258
Dok.: 1190093

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 2 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. juli 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Nick Hækkerup

/

Anders Sparholt Jørgensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 2 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvad andre EU-lande måtte have gjort eller påtænker at gøre i forhold til at indføre whistleblowerordninger for offentligt ansatte i de enkelte lande, herunder bedes ministeren specifikt redegøre for indholdet af den nationale lovgivning for whistleblowerordninger i Italien og Holland?”

Spørgsmålet har tidligere været stillet i folketingsåret 2018-19, 1. samling, jf. REU alm. del – spm. 468.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen via Udenrigsministeriet indhentet oplysninger fra Italien, Holland, Frankrig, Tyskland, Sverige, Finland og Estland.

Italien, Holland og Frankrig har på nuværende tidspunkt en generel whistleblowerlovgivning, der omfatter både den offentlige og den private sektor, og som stiller krav om etablering af whistleblowerkanaler.

I Italien består retsgrundlaget for beskyttelsen af whistleblowere af lov nr. 190/2012 om regler vedrørende forebyggelse og nedkæmpelse af korruption og ulovligheder i den offentlige forvaltning, lov nr. 231/2001, der etablerer et korruptionskontrollsystem for private virksomheder, samt lov nr. 179/2017 om regler for beskyttelse af whistleblowere, der anmelder overtrædelser eller uregelmæssigheder, som de har fået kendskab til via et offentligt eller privat ansættelsesforhold. Sidstnævnte lov beskytter ansatte, der anmelder ulovlige eller uetiske handlinger i offentlighedens interesse, mod tiltag, der har eller har haft en negativ indvirkning på den pågældendes arbejdsforhold. En whistleblower kan efter loven vælge mellem tre kanaler for anmeldelse - enten til den udpegede ansvarlige person for antikorruption og transparens i den offentlige myndighed, den nationale antikorrupsionsmyndighed (ANAC) eller at rette henvendelse til den relevante anklage- eller revisionsmyndighed. Antikorrupsionsmyndigheden (ANAC) har administrative undersøgelseskompetencer og sanktionsbeføjelser, heriblandt muligheden for at udstede bøder for overtrædelser.

Holland har siden 1. maj 2003 haft en whistleblowerordning for offentligt ansatte, som i juli 2016 ved lov blev udvidet til også at omfatte den private sektor. Lovgivningen fastslår, at en whistleblower ikke må lide skade i forhold til dennes ansættelsesforhold under eller efter den periode, hvor anmeldelsen behandles. En whistleblower har i kraft af en ”tretrinsraket” tre mu-

ligheder for at anmelde ulovlige forhold. Anmeldelse kan ske til den udpegede whistleblower-kontaktperson i myndigheden, dernæst den offentlige anklager og som sidste mulighed kan en whistleblower offentliggøre oplysningerne til medierne, hvis anmeldelsen ikke behandles rettidigt. Med lovgivningen er oprettet et whistleblower-hus, der er en offentlig myndighed, som bistår med rådgivning til whistleblowere og undersøger anmeldelser af ulovlige forhold på arbejdspladsen.

I Frankrig udgør lov om transparens, korruptionsbekæmpelse og modernisering af det økonomiske liv fra 2016 den primære beskyttelse af whistleblowere. Loven beskytter whistleblowere mod repressalier fra arbejdsgiveren. Med loven oprettedes samtidig et statsligt anti-korruptionsagentur, der udarbejder retningslinjer og interne procedurer for offentlige institutioner vedrørende whistleblowing samt undersøger mistanker om korruption hos private og offentlige aktører.

Lovgivningen i Italien, Holland og Frankrig minder i høj grad om whistleblowerdirektivet.

Tyskland, Sverige, Finland og Estland har ikke en samlet specifik whistleblowerlovgivning, der omfatter offentligt ansatte.

I Tyskland har man i april 2019 indført bestemmelser om beskyttelse af whistleblowere specifikt på området for firma- og forretningshemmeligheder mellem private aktører.

I Sverige findes en overordnet beskyttelse af whistleblowere gennem grundlovssikrede rettigheder som ytringsfriheden, ligesom arbejdstagere er beskyttet mod repressalier gennem generelle og specifikke arbejdsretlige regler. Den svenske regering igangsatte i maj 2019 en udredning, som skal komme med forslag til whistleblowerdirektivets gennemførelse i svensk lovgivning.

I Finland er whistleblowere til en vis grad beskyttet gennem eksisterende arbejdsretlige regler, ligesom der er indført regler om whistleblowerbeskyttelse i bestemte sektorer.

I Estland findes en anti-korruptionslovgivning, der regulerer anmeldelser af korruption i både den offentlige og den private sektor, og man har endvidere en generel arbejdsgiverlovgivning, der beskytter ansatte imod diskrimination.

Lovgivningen i Tyskland, Sverige, Finland og Estland skal i højere grad tilpasses for at gennemføre whistleblowerdirektivet. Der forventes således indført en bredere whistleblowerbeskyttelse i landene i forbindelse med implementeringen af whistleblowerdirektivet, men der er endnu ikke taget nærmere stilling til den konkrete udformning heraf.